

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/133/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313203961
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8313203961.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705 proti žalovanému: Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX, za účasti: Združenie spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42 309 166, so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie 376 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 18C/121/2013 - 98 zo dňa 16.03.2017 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacich výrokoch o trovách konania.
- II. Pripúšťa sa vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z. do konania na strane žalovaného.
- III. Stranám ani Združeniu spotrebiteľov Slovenska, o. z. sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 376 Eur od 06.08.2010 do 14.10.2010, zo sumy 318 Eur od 15.10.2010 do zaplatenia zastavil, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Združeniu spotrebiteľov Slovenska, o.z. priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu proti žalobcovi a Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS nárok na náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalobca sa návrhom (tlačivo A - návrh na uplatnenie pohľadávky, článok 4, ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ číslo 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu domáhal zaplatenia sumy 376 Eur s príslušenstvom a náhrady trov konania z titulu zmenky vystavenej žalovaným. Vzniknutý právny vzťah vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský a na tento vzťah boli aplikované ustanovenia spotrebiteľského práva. Súd, okrem iného, považoval zmluvné dojednanie - dohodu o vyplnení zmenky ako neprijateľnú zmluvnú podmienku za absolútne neplatnú, rovnako aj samotnú zmenku. Preto súd žalobu zamietol.
2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a odňatie možnosti konať pred súdom. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade so zákonom. Záver súdu považuje za nesprávny a vyplývajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd jeho návrhu vyhovie a uplatnil si náhradu trov konania.
3. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od právneho názoru, ktorý by mal byť žalobcovi známy z rozsudkov odvolacieho súdu (napr. sp. zn.6Co/61/2015, 6Co/291/2015, 6Co/236/2015, 6Co/144/2015, 6Co/125/2015, 20Co/152/2015, 20Co/16/2014, 20Co/171/2015 a iné).

5. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a len pre zdôraznenie správnosti dopĺňa.

6. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2007, v ktorých je spotrebiteľ žalovaným.

7. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovaného (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Z iných konaní je známe, že právny predchodca žalobcu subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Takéto údaje v predmetnej zmluve uvedené nie sú. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo preukázané, aby úver poskytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti tohto účastníka. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

8. Ustanovenie § 17 zákona č. 191/1950 Zb. odkazuje na okolnosti „nadobúdania zmenky“ na strane indosatára. Indosatárovi možno robiť námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda ak pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne (uznesenie NS SR 3Obo/3/2007). Dobromyseľnosť indosatára CD Consulting je vylúčená z dôvodu, že každá zmenka obsahuje číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy (to možno zistiť porovnaním so spisom). Pri nadobúdaní takého veľkého a masového množstva zmienek, ktoré sú označené rôznymi číslami a ku ktorému indosant (POHOTOVOSTĚ) musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosatár vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka.

9. Ak má byť zabezpečené naplnenie cieľa sledovaného právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa, je nutné umožniť súdu skúmať charakter právneho vzťahu, na základe ktorého došlo k vystaveniu zmenky a v prípade zistenia, že ide o vzťah spotrebiteľský, podrobiť skúmaniu zmluvné podmienky z hľadiska ich neprijateľnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery NS SR vyslovené v stanovisku č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého, ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex offo, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu normu účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

10. V slovenskom právnom poriadku navyše platí ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na námietky spotrebiteľa. Opäť teleologickým výkladom uvedeného ustanovenia možno dospieť k záveru, že z neho vyplýva aj právo skúmať, či vôbec ide o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, inak by toto ustanovenie nemalo zmysel. Z tejto povinnosti nie je vyňaté ani konanie podľa nariadenia 861/2007, ktoré v čl. 19 odkazuje na národné procesné právo a hmotné právo neupravuje vôbec.

11. Navyše Súdny dvor EÚ vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (počnúc C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex

post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

12. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

13. Žalobca je po spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. nástupcom práv zo zmenky. Na žalobcu dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

14. Kódex o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z. z.) zakotvil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi (§ 4 ods.8). Konanie v rozpore s čestnou obchodnou praxou je teda nielen konaním proti dobrým mravom ale explicitne proti zákonu.

15. Žalobca pri tisícich postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. OZ) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1 OZ). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez rovnakého zástupcu (Fridrich Paľko) a žalobcovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

16. K účasti združenia ako vedľajšieho účastníka odvolací súd uvádza, že podľa čl. 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktoré upravuje rozhodné procesné právo, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, a teda v čase rozhodovania súdu prvej inštancie Občianskym súdnym poriadkom. Citované nariadenie účasť vedľajšieho účastníka nevylučuje a ani ho neupravuje, a preto pri rozhodovaní o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka je potrebné postupovať v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne podľa ustanovení § 93 ods. 1 až 4 OSP. Podľa názoru súdu zo znenia predmetného nariadenia, ktoré vedľajšie účastníctvo nijakým spôsobom neupravuje, nemožno vyvodiť záver, že toto nariadenie vylučuje možnosť vedľajšieho účastníctva. Nakoľko teda citované nariadenie účasť vedľajšieho účastníka nevylučuje, v súlade s čl. 19 nariadenia, sa konanie riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Z uvedeného vyplýva, že boli splnené všetky podmienky pre to, aby v konaní ako vedľajší účastník na strane žalovaného mohlo vystupovať združenie, ktoré sa stalo vedľajším účastníkom v okamihu, keď došlo súdu jeho oznámenie, že vstupuje do konania na strane žalovaného. K námietke žalobcu týkajúcej sa absencie súhlasu žalovaného so vstupom združenia do konania odvolací súd dodáva, že právna úprava účinná od 01.01.2015 sa síce z dôvodu, že ide o ustanovenie procesného charakteru bez uvedenia prechodných ustanovení, použije aj na súdne konania začaté do 31.12.2014, nemôžu ňou však byť dotknuté účinky procesných úkonov uskutočnených pred jej účinnosťou, nakoľko takýmto postupom by došlo k porušeniu zákazu retroaktivity. Splnenie podmienok na vstup vedľajšieho účastníka do konania (udelenie súhlasu so vstupom do konania), ktoré boli do právnej úpravy zavedené až s účinnosťou od 01.01.2015 teda nemožno vyžadovať vtedy, ak vedľajší účastník vstúpil do konania za účinnosti predošlej právnej úpravy (v čase do 31.12.2014). Tým by sa totiž odňal účinok procesného úkonu (vstupu vedľajšieho účastníka do konania), ktorý už nastal. Odvolací súd zároveň poukazuje aj na ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa združenie stalo vedľajším účastníkom podľa doterajších právnych predpisov, jeho vedľajšie účastníctvo zostáva aj naďalej zachované. Na doplnenie odvolací súd dáva do pozornosti aj uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/181/2015 zo dňa 22.11.2016, podľa ktorého na procesných právach a povinnostiach subjektu vystupujúceho v konaní (spore) ako vedľajší účastník nič nezmenila

zmena právnej úpravy spočívajúca v zrušení Občianskeho súdneho poriadku a v nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku od 1. júla 2016.

17. Vzhľadom na námietku odvolateľa týkajúcu sa neprípustnosti vedľajšieho účastníka Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., a keďže k jeho vstupu do konania došlo dňa 11.11.2014 (č.l. 56 spisu) tak bolo dôvodné pripustiť vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., do konania.

18. Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému ani združeniu žiadne preukázateľné trovy nevznikli.

20. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).